

Onderzoek 1

Ga op zoek naar Adriaan Thomson als professional.

Vraag

Wat kunnen de beelden je vertellen?

Strategie

Bepaal de chronologie (tijdsvolgorde) van de foto's.

Tip: leg ze op volgorde van rang.

Gebruik daarbij de hulpkaart *militaire rangtekens*.

Stel zo goed mogelijk vast in welk jaar (of in welke jaren) de foto's genomen (kunnen) zijn.

Gebruik daarbij het persoonsdocument *Staat van Dienst*.

Staat er iets op de foto's geschreven of gestempeld?

Interpretatie

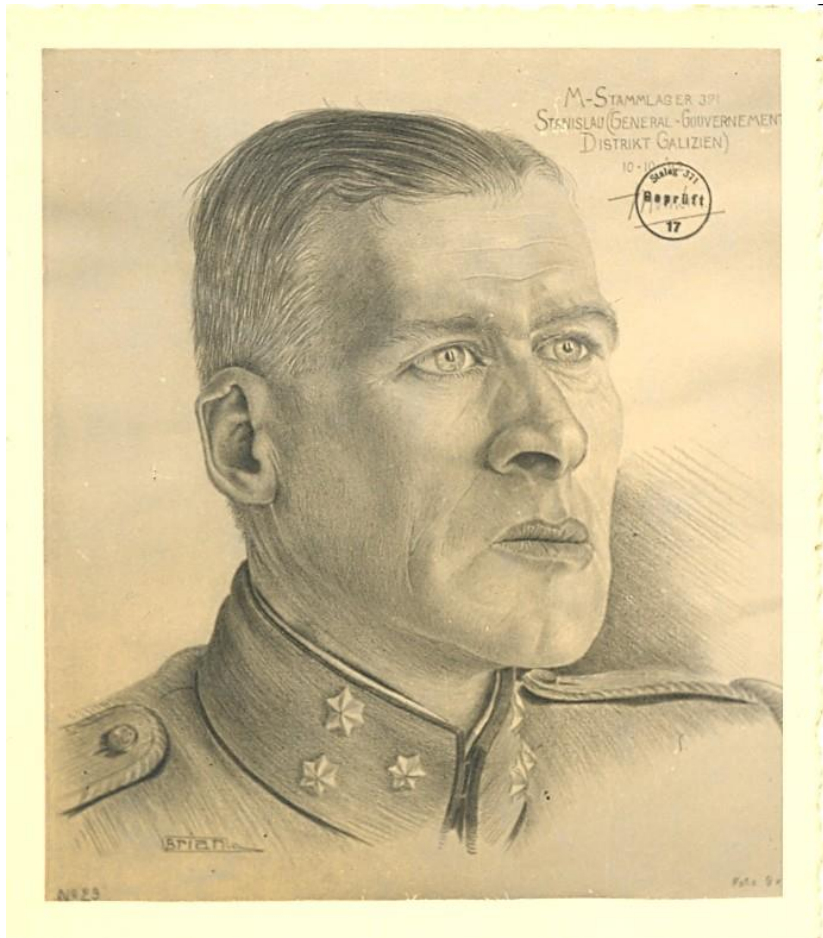
Bekijk het uiterlijk van de persoon.

Bekijk de uitdrukkingen op de portretten.

Valt je iets op?

Delen van resultaten

- Toon de juiste volgorde.
- Vertel hoe je die hebt bepaald.
- Geef aan wat je zeker weet en waarover je twijfelt.
- Vertel wat je is opgevallen.
- Vraag of de andere groepen aanvullingen hebben.

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1 Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1 Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1 Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1 Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1 Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

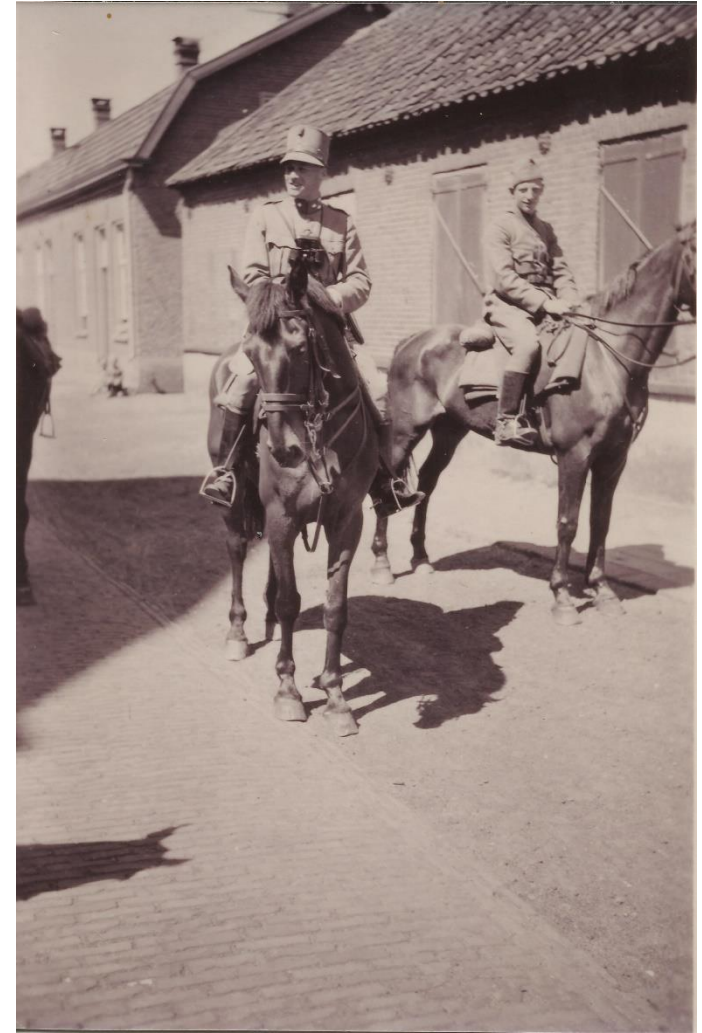

Bij opdracht 1 Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1

Bron: USHMM, RG.60-2005 , US Signal Forces

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Bij opdracht 1

Bron: Privé-collectie Else Kooijman-Thomson
Overgedragen aan het NIOD

Onderzoek 1b

Onderzoek

Hieronder lees je informatie bij de foto's van opdracht 1.

Vind de juiste informatie en foto bij elkaar; het plaatje bij het plaatje.

Lees de informatie zorgvuldig.

- Welk stukje van de informatie past maar bij één foto?
- Zie je meer op de foto doordat je meer weet?
- Krijg je meer begrip van Adriaan Thomsons geschiedenis?

Bedenk wat je wilt vertellen in de (korte) presentatie (delen van resultaten).

Delen resultaten

- Toon de combinatie info-foto's.
- Vertel één of twee stukjes informatie die je opvallend vond of die je raakten.

Bij opdracht 1b

In mei 1942 wordt het hele Nederlandse beroepsleger door de Duitsers vast gezet. Ook Adriaan Thomson gaat in krijgsgevangenschap.

Eerst zit hij in Nürnberg-Langwasser en vanaf augustus 1942 in Stanislau in het Generaal Gouvernement Galicië. Stanislau heet tegenwoordig Ivano-Frankivsk.

Met 2000 officieren zitten ze in een oude kazerne.

Ze hebben gebrek aan eten, er zijn te weinig toiletten en de verwarming doet het onvoldoende.

Maar zij kunnen zich wel vrij bewegen door het gebouw.

Ze krijgen toestemming om zich bezig te houden en om daarvoor spullen van thuis te laten komen. Dus gaan ze elkaar les geven. Ze starten allerlei cursussen, richten een orkest en een koor op, ze spelen toneel en er wordt getekend. Iemand portretteert de gevangenen.

Dat van Adriaan Thomson is gemaakt in oktober 1942.

Bij opdracht 1b

Adriaan Thomson wordt geboren in 1906, als vijfde kind in een gezin. Tegen de tijd dat hij aan de beurt is om te gaan studeren, hebben zijn zus en oudere broers al een opleiding gevolgd, en is het geld op.

Toch wil hij zich ontwikkelen en daarom kiest hij voor het leger. Daar kan hij op kosten van de Nederlandse Staat leren.

Als zestienjarige vertrekt hij naar de Alkmaarse cadettenschool.

Bij opdracht 1b

Al tijdens de eerste oorlogszomer gaat Adriaan Thomson in verzet. Er ontstaan verschillende verzetsgroepen en in de loop van 1941 worden steeds meer mensen opgepakt, gevangen gezet, berecht en veroordeeld. Op 14 maart 1941 valt in de Rotterdammer te lezen dat achttien doodvonnissen zijn voltrokken.

Jan Campert zal er een gedicht over schrijven.

Meer en meer mensen worden dat jaar terecht gesteld. Adriaan moet zich bewust zijn geweest van het risico dat hij zelf ook loopt. Hij laat een portret van zich maken voor zijn familie.

Bij opdracht 1b

Adriaan wordt begin april 1945 bevrijd. Eind april keert hij terug naar Nederland.

Eerst naar zijn zus in Eindhoven.

Als heel Nederland is bevrijd, kan hij doorreizen naar Utrecht.

Bij thuiskomst is zijn gevangenschap nog aan zijn uiterlijk af te lezen.

Bij opdracht 1b

Na de oorlog wordt Adriaan gepromoveerd tot majoor.

Terwijl hij majoor is, krijgt verschillende *tijdelijke rangen*, wat exacte datering van de foto lastig maakt...

Toelichting

Aan een militair kan in bijzondere gevallen tijdelijk een hogere rang worden toegekend als het gewenste optreden van de militair daartoe noodzaakt en het optreden een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de functie.

Bron van deze toelichting

Besluit van 24 januari 2011 tot wijziging van het Algemeen militair ambtenarenreglement in het kader van de invoering van een flexibel personeelssysteem voor de krijgsmacht.

Paragraaf 3, Artikel 24, Lid 5a

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/30674/stb-2011-21?resultIndex=0&sorttype=1&sortorder=4>

Let op

Bron van eerdere datum, -bijvoorbeeld rond Adriaan Thomsons diensttijd-, niet bij de auteur bekend.

Bij opdracht 1b

Na de oorlog meldt Adriaan Thomson zich bij de *Expeditionaire Macht*.

Hij wil nog aan de oorlog deelnemen.

Maar van hogerhand wordt hem te verstaan gegeven dat hij eerst nascholing nodig heeft.

Die haalt hij in het buitenland en daarom heeft hij een paspoort nodig. Dat vraagt hij aan in juni 1945.

Bij opdracht 1b

In Indonesië/Nederlands-Indië dient Adriaan Thomson in de rang van kolonel.

Bij opdracht 1b

In Indonesië/Nederlands-Indië geeft Adriaan Thomson anderen weleens een portret van zichzelf, dat hij signeert en van een datum voorziet.

Bij opdracht 1b

Op 7 april 1945 wordt Adriaan Thomson bevrijd.

De Amerikanen besluiten om een paar dagen halt te houden in de buurt van zijn kamp. Zo kunnen de achtergebleven troepen aansluiten en is er tijd om materieel te repareren. Daardoor heeft de filmploeg tijd om het kamp te filmen.

Adriaan Thomson is door de Amerikanen tot commandant van het kamp benoemd. Hij is officier en spreekt goed Engels. Dat is praktisch bij het overleg.

Adriaan krijgt een staf van negen medegevangenen, die nu geen gevangene meer zijn maar 'Displaced Person'.

Hun taak is voedsel voor het kamp te organiseren en te zorgen dat dit eerlijk wordt verdeeld. Ze moeten registreren wie er allemaal in het kamp zitten, welke nationaliteit alle Displaced Persons hebben en waarnaar ze gerepatriëerd moeten worden, met het oog op vervoer.

Ook inventariseren ze wie medische hulp nodig heeft, waarvoor ieder veroordeeld was compleet met de straf erbij en hoe de behandeling tijdens gevangenschap was.

Bij opdracht 1b

Op deze foto is Adriaan Thomson nog niet zo lang kapitein.

Het is buiten, er zijn schaduwen te zien. Dus de zon schijnt.

Omdat de schaduwen kort zijn, zal het wel ergens midden op de dag zijn en zomer.

Hij draagt een verrekijker om zijn nek.

Is hij alleen?

Wat denk je dat hij (of zij) hier gaat(n) doen?

Bij opdracht 1b

Op deze foto draagt Adriaan Thomson twee sterren op zijn uniform.

En met een paar andere mensen staat hij ergens op.

- Wat voor mannen?
- Waarop zouden ze kunnen staan?
- En wat kun je zeggen over het jaargetijde?

Bij opdracht 1b

Tijdens zijn opleiding aan de Hogere Krijgsschool loopt Adriaan Thomson stage bij alle legeronderdelen.

Hij zit zelf al bij de landmacht (infanterie), maar hij moet ervaring opdoen bij

- de luchtmacht
- de marine

Vrijwel zeker is deze foto tijdens een van die stages gemaakt.

Hoezo 'vrijwel zeker'?

Bij opdracht 1b

Adriaan heeft één zus.
Hendrika Mechtelina, kortweg Riek.
Zij is het oudste kind in het gezin.

Op deze foto poseert zij met Adriaan, haar kleine broertje. Zij houdt een boek vast.
Misschien wel een boek uit het kleine boekwinkeltje op de hoek, naast het huis waarin zij met haar ouders woont, in de Havikstraat in Utrecht.

Riek speelt een belangrijke rol in Adriaans leven.
Later, als Adriaan in oorlogstijd in Utrecht gevangen wordt gehouden door de Duitsers, zal zij proberen om hem te bevrijden.
Zij is dan ongeveer 42 jaar oud.

Bij opdracht 1b

Deze foto is genomen ergens in de jaren '70 van de 20ste eeuw.
Adriaan Thomson is met pensioen.